

Suomen Ekomodernistit: Vastauksemme hallitustunnustelujen kysymyksiin

Suomen Ekomodernistit ry (SEM) esittää tässä omat kantansa järjestön ydintoimintaan liittyvistä aiheista vastauksena hallitustunnustelijan kysymyksiin (kaikki kysymykset: <https://yle.fi/uutiset/3-10756019>).

1. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi

a. Oletteko sitoutuneet globaalisti ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseen 1,5 asteeseen? Oletteko sitoutuneet siihen, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja sen jälkeen nopeasti hiilinegatiivinen?

Suomen tulee sitoutua Pariisin sopimuksen mukaisiin tavoitteisiin rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen. Suomen tulee pyrkiä hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä. Tämä ei kuitenkaan saa perustua bioenergian poliittisesti päätettyyn nollapäästöisyyteen vaan todellisiin päästövähennyksiin ja hiilinelujen kasvuun. Fossiilisista polttoaineista täytyy luopua kokonaan ja biopolttoaineiden käyttö rajata vain vaikeasti korvattaviin kohteisiin, kuten raskaaseen liikenteeseen tai lentokoneisiin. Vaikka päästöjä tulee vähentää mahdollisimman nopeasti, vuotta 2035 ei kuitenkaan saa käyttää keinotekoisena aikarajana päätöksenteossa: hiilinegatiivinen ja luonnon monimuotoisuutta tukeva yhteiskunta vaatii ilmastotoimia koko vuosisadan.

b. Millaisia toimenpiteitä ilmastonmuutoksen torjumisen mielestänne edellyttää eri yhteiskunnan osa-alueilla?

Suomen tulee toimia edelläkävijänä ja nollata omat päästönsä, mutta Suomen täytyy myös ajaa koko EU:n laajuisia päästövähennyksiä. EU:n tulee tavoitella täyttä hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Vuoden 2030 välitavoitteeksi tulee ottaa 60% päästövähennys. Päästöoikeuksien määrää täytyy vähentää vuosittain aiempaa enemmän, jotta tavoite saavutetaan. Päästökaupan kattavuutta tulee lisätä ottamalla mukaan uusia sektoreita, kuten talokohtaiset lämmitysjärjestelmät. Suomessa useimmat taloyhtiöt ovat jo mukana päästökaupassa kaukolämmön myötä, mutta muualla Euroopassa talokohtaisista kaasulämmittimistä ei tarvitse maksaa päästömaksuja. Päästökauppaa tulee pyrkiä laajentamaan myös EU:n ulkopuolelle, ja sitä voidaan tehostaa määräämällä hiilitulleja maille, jotka eivät ota käyttöön päästökauppaa tai hiiliverotusta. Erityisesti Yhdysvallat ja Kiina tulisi saada mukaan järjestelmään.

Päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla voidaan hyödyntää hiilimaksua ja -osinkoa. Hiilimaksu peritään fossiilisen polttoaineen saapuessa markkinoille, jolloin sen hinta siirtyy suoraan eteenpäin tuotantoketjussa lopulliseen tuotteeseen. Jotta tällaiset kulutusperusteiset maksut eivät nostaisi liikaa pienituloisten elinkustannuksia, hiilimaksuilla kerätyt varat jaetaan kuukausittain takaisin kansalaisille, saman verran jokaiselle. Näin ihmisillä on syy valita

vähähiilinen tuote sen halvemman hinnan vuoksi, ja päästöjen vähentäminen kannattaa, koska tällöin joutuu maksamaan vähemmän hiilimaksuja. Hiilimaksujärjestelmä tulisi saada käyttöön koko EU:ssa, mutta sitä voidaan aluksi kokeilla esimerkiksi Pohjoismaissa ja laajentaa myöhemmin vähitellen kattamaan useampia maita. EU:n ulkopuolisiin maihin voidaan kohdistaa hiilitulleja, jotka estävät hiilivuotoa.

SEMin ehdotus hiilimaksusta on luettavissa täältä:

https://ekomodernismi.files.wordpress.com/2018/10/sem_miten_eroon_fossiilisista_v2.pdf

Siirtymällä polttamiseen perustuvasta energiantuotannosta vähäpäästöisen sähkön käyttöön voimme merkittävästi vähentää kasviuonekaasupäästöjä. Yhteiskunnan sähköistymistä kuitenkin hidastaa sähkövero. Nykyisen sähköveron sijaan, teollisuuden sähkövero täytyy laskea EU:n sallimalle minimitasolle, tai sähkövero täytyy muuntaa päästö pohjaiseksi tai sähkön tuntikohtaisesta markkinahinnasta riippuvaksi (ns. dynaaminen sähkövero).

Suomen täytyy minimoida polttamiseen perustuva energiantuotanto. Bioenergian käyttöä ei voi laajentaa ulkomaisella biomassalla tai suomalaisten metsien hakkuita lisäämällä. Bioenergian käyttö tulee rajoittaa metsätalouden sivuvirtojen hyödyntämiseen ja lyhytaikaiseen huipputehon tuotantoon sekä yksittäisten rakennusten lämmittämiseen suurten kaupunkien ulkopuolella.

Erityisesti lämmityssektori tulee tehdä hiilineutraaliksi hyödyntäen muun muassa modulaarisia pienydinreaktoreita (SMR), jotka voidaan pienen kokonsa ja matalien lämpötilojensa takia tehdä passiivisesti turvallisiksi. Suomi voi aluksi tilata sarjatuotettuja reaktoreita ulkomaalaisilta pitkälle edistyneiltä toimijoilta, mutta lisäksi Suomen tulee edistää kotimaisen pienydinreaktorin kehittämistä. Tähän sisältyy sekä tekninen kehitystyö että uuden lainsäädännön ja sääntelyn luominen.

Taloyhtiöiden energiaremonteille tulee jakaa valtion verotukea. Mitä enemmän energiatehokkuus paranee, sitä enemmän tukea on mahdollista saada. Virossa tällainen strategia on tuottanut paremman sisäilmaston ja merkittävää energiansäästöä veroneutraalisti, sillä energiaremontoinnin luoma työ on tuottanut uusia verotuloja ja kompensoinut tuen kustannukset.

Liikenteen päästöjä pienennetään erilaisilla raideliikenteen hankkeilla. Esimerkiksi erilaiset tunnin juna -hankkeet mahdollistavat nopean liikennöinnin kaupunkien välillä. Useilla asemilla pysähtyvät junat puolestaan palvelevat pienempien kaupunkien asukkaita ja uudet paikallisjunat kaupunkiseutuja. Niihin kuuluu tehokas liityntäliikenne, mahdollisesti jopa robottiautojen avulla.

Suurimmissa kaupungeissa tulee kokeilla joko ruuhkamaksuja tai tietulleja yhdistettynä joukkoliikenteeseen ja liityntäpysäköinteihin. Autoverotuksen päästöohjautuvuutta täytyy tiukentaa varsinkin työsuhteautojen osalta.

c. Mitkä näette keskeisinä keinoina luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja parantamiseksi?

Metsien hakkuiden määrää ja ajoitusta tulee rajoittaa, jotta metsät saavat kasvaa optimaalisen kasvuvaiheen yli. Vanhemmat metsät parantavat luonnon monimuotoisuutta. Valtion pitää pienentää Metsähallituksen tuottotavoitteita, ja Metsähallituksen diskonttokorkoa tulee laskea nykyisestä 4%:sta alaspäin, jotta hakkuita tehdään harvemmin ja hiilinielujen määrä kasvaa. Tutkimusten mukaan tämä strategia myös lisää metsätalouden taloudellisia hyötyjä. Suojeltujen yhtenäisten metsäalueiden laajuutta tulee kasvattaa. Sama pinta-ala jaettuna useaan osaan ei ole luonnon monimuotoisuudelle yhtä hyvä kuin yksi laajempi alue.

Suomen suurpetopoliittikkaa on uudistettava ja petohaittojen torjumisessa tulee käyttää tieteeseen perustuvia, tehokkaita menetelmiä ja välttää kaatolupien myöntämistä ennen kuin näitä keinoja on kokeiltu. SEMin kannanotto aiheesta löytyy täältä:

<https://ekomodernismi.fi/2019/04/11/suomen-susikannan-hoidossa-tarkeinta-konfliktien-ennaltaehkaisy-ja-luonnon-monimuotoisuus/>

Luonnon monimuotoisuus tulee huomioida myös kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa.

Maanviljelyssä tulee välttää monokulttuuria ja käyttää laajalti vuoroviljelyä ja tekniikoita, jotka lisäävät hyödyllisten hyönteisten määrää. Hyönteiskadon lopettaminen on elintärkeää.

Itämeren ylimääräisiä ravinteita voidaan poistaa muun muassa kasvattamalla meressä makrolevää ja simpukoita, suosimalla roskakalojen käyttöä ravintona sekä levittämällä kipsiä valuma-alueiden pelloille. Nämä toimet tulisi saada taloudellisesti kannattaviksi esimerkiksi maksamalla korvausta ravinteiden poistamisesta. Ravinteiden kulkeutuminen Itämereen tulee minimoida Suomessa, mutta lisäksi tulee vaikuttaa myös Venäjän puolelta tuleviin ravinteisiin.

2. Suomi on kokoaan suurempi maailmalla

a. Miten Euroopan unionia tulee kehittää? Mitkä ovat Suomen EU-puheenjohtajuuskauden keskeiset tavoitteet?

Suomen tulee vaatia tiukennuksia päästökauppaan: päästöoikeuksia tulee poistaa nopeammin, uusia sektoreita täytyy ottaa mukaan päästökauppaan ja hiilitullit tulee määrätä maille, jotka eivät itse sovelle jonkinlaista päästökauppa- tai hiiliverojärjestelmää. Muita maita voi houkuttaa päästökauppajärjestelmään ehdollisilla vapaakauppasopimuksilla. Päästöoikeuksien hintaa tulee nostaa päästöoikeuksien määrää rajoittamalla. Hinnan tulisi olla mieluusti 100 €/t nykyisen 25 €/t sijaan, jotta päästökauppa ohjaisi yrityksiä vähentämään päästöjä tehokkaammin. Päästökaupan laajentamista voidaan tavoitella esimerkiksi Saastuttaja maksaa -hankkeen mukaisesti:

<https://www.saastuttajamaksaa.fi/>

Bioenergian nollapäästöolettama tulee poistaa ja biopolttaminen kytkeä osaksi päästökauppaa. Tällä hetkellä kolmannes EU:n biopolttoaineista tuodaan EU:n ulkopuolelta. Merkittävä osa niistä tulee Kanadasta, missä metsien hiilinielut pienenevät.

Ydinvoimavastaisuutta tulee kitkeä EU:ssa, ja kaikki maat tulee sitouttaa päästötavoitteisiin. Ranskan pääosin ydinvoimalla tuotettu sähkö on Euroopan puhtaimpia, kun taas ydinvoimaloita sulkenut Saksa ei saavuta päästötavoitteitaan eikä aio sitoutua uusiin tavoitteisiin.

Euroopan Unionin tulee sallia geenimanipuloitujen kasvien käyttö. Tällä hetkellä EU:n politiikka on ristiriitaista: satunnaisella mutaatiolla tuotettu kasvi on sallittu, mutta saman geenimuunnoksen aikaansaaminen täsmällisillä tieteellisillä keinoilla on kiellettyä. Suurisatoisilla kasveilla saadaan vähennettyä ihmisten tarvitsemää peltopinta-alaa, jolloin villille luonnolle jää enemmän tilaa. Geenimanipuloidulla ruoalla kuten ns. kultaisella riisillä voidaan hoitaa myös kehittyvien maiden vitamiinipuutosongelmia.

c. Mikä rooli Euroopan on otettava yhteistyössä Afrikan unionin ja sen jäsenmaiden kanssa Afrikan kehittämisessä?

Euroopan tulee tukea erityisten Afrikan naisten koulutusta. Se rajoittaa todistettavasti väestönkasvua, mikä on oleellista kasvihuonekaasupäästöjen kannalta. Yhteiskunnallinen hyvinvointi myös mahdollistaa ympäristönsuojelun: äärimmäisen köyhyyden alaisena ympäristönsuojelu häviää aina jokapäiväiselle selviytymiselle. EU:n tulee kannustaa Afrikan maita luovuttamaan metsäalueita paikallisten ihmisten omistukseen, sillä tällöin metsiä suojellaan ja hoidetaan.

4. Elinvoimainen Suomi

a. Näettekö, että Suomi voi ilmastonmuutoksen ja muiden megatrendien ratkaisujen kautta rakentaa itselleen uutta, kestäväää vientivetoista kasvua? Näettekö tarpeellisena, että Suomeen laaditaan yhteinen strategia vahvistuvan elinvoiman ja kestävään kehityksen talouskasvun turvaamiseksi? Mitkä olisivat sen pääkohdat?

Tutkimus- ja kehitystyötä täytyy tukea voimakkaasti. Pienydinreaktorit täytyy ottaa kansalliseen kehitysohjelmaan. Ydinvoimasektorin laajentamisella voimme ryhtyä päästövapaan sähkön nettoviejiksi kuten myös ydinvoimateknologian myyjiksi. Suomi on jo ensimmäisenä maailmassa ottamassa käyttöön ydinjätteen loppusijoitusta. Tätä tulisi hyödyntää laajemmin ottamalla maksusta vastaan muiden maiden ydinjätettä loppusijoitukseen. Tulevaisuudessa voimme hyödyntää varastoitua jätettä neljännen sukupolven hyötöreaktoreiden polttoaineena, jolloin emme saa pelkästään ilmaista päästötöntä energiaa vaan meille jopa maksetaan siitä.

9. Sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuudistus

Sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuudistus edellyttää useampia vaalikausia. Oletteko valmiita yhdistämään eri etuuksia ja hyväksymään yhtenäisen etuustason eri syyperusteilla siten, että uudistus lisää työllisyyttä, nostaa koulutustasoa, vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta sekä parantaa osallisuutta?

Tulee ottaa käyttöön jokin eri puolueiden ehdottamista vastikkeettoman sosiaaliturvan malleista, kuten perustulo, perustili tai negatiivinen tulovero. Jo suppea perustulokokeilu on osoittanut, että vastikkeeton tuki ei vähennä työllisyyttä, mutta parantaa hyvinvointia. Perustuloa voidaan osittain rahoittaa esimerkiksi päästöveroilla tai kaivosverolla.

Päästöverotuksella voidaan edistää siirtymistä hiilineutraaliin yhteiskuntaan, mutta kulutusperhaiset verot sattuvat eniten pienituloisiin. Tällaisia veroja kerätessä niiden haitat tulee kompensoida pienituloisille tulonsiirroilla pyrkien kuitenkin samalla mahdollistamaan myös pienituloisten siirtymän puhtaamman energian ja tuotteiden pariin.

Suomen Ekomodernistit ry

9.5.2019

--

Suomen Ekomodernistit ry on vuonna 2015 perustettu ympäristöjärjestö, joka korostaa ihmis- ja tiedemyönteistä näkökulmaa ympäristöongelmien ratkaisemiseen.

Lisätietoja: Tea Törmänen, Suomen Ekomodernistit ry:n hallituksen puheenjohtaja, 0456157432

info@ekomodernismi.fi / <http://ekomodernismi.fi/> / @Ekomodernistit

<https://www.facebook.com/ekomodernistit/>